

CZEŚĆ II: PRAKTYKA, BADANIA, WDROŻENIA
PART II: PRACTICE, RESEARCH, IMPLEMENTATION

NARCYZM A DEPRESYJNOŚĆ ORAZ POCZUCIE SZCZĘŚCIA.
MEDIACYJNA ROLA SAMOOCENY I NEUROTYCZNOŚCI

NARCISSISM IN THE CONTEXT OF DEPRESSIVENESS AND HAPPINESS.
SELF-ESTEEM AND NEUROTICISM AS MEDIATORS

Adam Łojan^{1(A,B,C,D,E,F)}

¹Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska
¹University of Silesia, Poland

Łojan, A. (2021). Narcyzm a depresyjność oraz poczucie szczęścia. Mediacyjna rola samooceny i neurotyczności/Independent Cultural Centers in Poland, *Rozprawy Społeczne/Social Dissertations*, 15(1), 20-29. <https://doi.org/10.29316/s/134900>

Wkład autorów/
Authors' contribution:
A. Zaplanowanie badań/
Study design
B. Zebranie danych/
Data collection
C. Dane – analiza i statystyki/
Data analysis
D. Interpretacja danych/
Data interpretation
E. Przygotowanie artykułu/
Preparation of manuscript
F. Wyszukiwanie i analiza
literatury/
Literature analysis
G. Zebranie funduszy/
Funds collection

Tabele/Tables: 1

Ryciny/Figures: 4

Literatura/References: 23

Otrzymano/Submitted:
28.12.2020

Zaakceptowano/Accepted:
25.03.2021

Streszczenie

Artykuł skupia się na zależnościach pomiędzy narcyzmem wielkościowym i nadwrażliwym a depresyjnością oraz poczuciem szczęścia. Tematyka ta w ostatnich latach zyskuje na uwadze i popularności z uwagi na wieszczoną przez wielu badaczy epidemię narcyzmu wśród współczesnych społeczeństw, a także na rosnącą świadomość dotyczącą niejednorodności tego konstruktów.

Materiał i metody. Zebrana próba wyniosła 122 osoby (65 mężczyzn i 57 kobiet), w wieku od 18 do 35 lat.

Wyniki. Narcyzm wielkościowy, zgodnie z oczekiwaniami, okazał się być dodatnim predyktorem poczucia szczęścia. Analizy wykazały, że samoocena jest mediatorem nie tylko tej zależności, ale także może powodować efekt supresji w związku narcyzmu z depresyjnością. Typ nadwrażliwy był predyktorem depresyjności, choć jak sugerowała analiza modeli mediacyjnych, za ten dodatkowy związek odpowiedzialna była neurotyczność, która mediowała również ujemny związek tego typu narcyzmu z poczuciem szczęścia.

Wnioski. Wydaje się, że samoocena i neurotyczność są bardzo ważnymi elementami dla dwóch typów narcyzmów, co potwierdziły analizy mediacji.

Słowa kluczowe: samoocena, neurotyczność, depresyjność, narcyzm wielkościowy, narcyzm nadwrażliwy, poczucie szczęścia

Summary

The article is focused on relationships between the two types of narcissism and depressiveness as well as happiness. It seems important issue since many researchers claim that modern societies experience the epidemic of narcissism, which moreover, cannot be perceived as a homogeneous phenomenon.

Material and methods. The research sample included 122 participants (65 men and 57 women), aged between 18 and 35 years old.

Results. Obtained results were coherent with the previous researches. Grandiose narcissism was found to be a positive correlate of happiness but subsequent analysis revealed that self-esteem was a full mediator. Initial lack of interdependence between grandiose narcissism and depressiveness changed into moderate positive correlation when self-esteem was put as a mediator. Vulnerable narcissism was connected with higher depressiveness and lower happiness and these interrelationships were found to be fully mediated by neuroticism.

Conclusions. It seems that self-esteem and neuroticism are essential elements for the two types of narcissism.

Keywords: self-esteem, neuroticism, depressiveness, grandiose narcissism, vulnerable narcissism, happiness

Adres korespondencyjny: Adam Łojan, Instytut Psychologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach; email: alojan@us.edu.pl, ORCID: 0000-0001-8109-8465

Copyright by: Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Adam Łojan

Czasopismo Open Access, wszystkie artykuły udostępniane są na mocy licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-użycie niekomercyjne-na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-SA 4.0, <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Wstęp

W dobie tego co można określić jako „epidemia narcyzmu” prowadzenie badań dotyczących powiązań tego syndromu osobowości z różnymi aspektami funkcjonowania człowieka wydaje się nie tylko uzasadnione, ale również bardzo potrzebne. Wyniki badań na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza (Wink, 1991; Hendin, Cheek, 1997; Dickinson, Pincus, 2003; Rose, 2002; Jauk, Weigle, Lehmann, Benedek, Neubauer, 2017) pozwalają stwierdzić, że narcyzm nie jest konstruktem homogenicznym, a raczej występującym w dwóch odmiennych typach: wielkościowym (*grandiose narcissism*) i nadwrażliwym (*vulnerable narcissism*). Pierwszy z nich opiera się na przesadnym poczuciu własnej wartości i wyższości, pewności siebie, agresywności, dominacji. W porównaniu z nim, w narcyzmie nadwrażliwym uzewnętrzniane poczucie wyższości i wyjątkowości jest raczej obronną osłoną dla wewnętrznego poczucia nieadekwatności, strachu przed odrzuceniem, niskiej samooceny, braku przekonania o własnej wartości i kompetencjach. W przeciwieństwie do typu wielkościowego nie jest on uważany za adaptacyjny. Niezależność obu wymiarów potwierdzają analizy wykazujące brak lub niewielkie korelacje między wynikami uzyskanymi przy pomocy najpopularniejszych skal do ich mierzenia (Hendin, Cheek, 1997; Jauk i in., 2017).

Różnice widać także jeśli porównać korelaty osobowościowe obu typów. Narcyzm wielkościowy koreluje dodatnio z ekstrawersją, natomiast ujemnie z neurotycznością, w szczególności z takimi jej czynnikami jak nieśmiałość, depresyjność i nadwrażliwość (Miller, Price, Campbell, 2012). Narcyzm nadwrażliwy cechują zaś powtarzające się w badaniach silne dodatnie korelacje z neurotycznością oraz ujemne z ekstrawersją (Miller i in., 2010; Miller i in., 2018).

Oba wymiary narcyzmu wiążą się z odmiennymi sposobami kształtowania samooceny, a co więcej w znaczny sposób różnią się ich związki z miarami jakości życia, takimi jak depresyjność czy poczucie szczęścia (Rose, 2002; Sedikides, Rudich, Gregg, Kumashiro, Rusbult, 2004). W przypadku typu wielkościowego samoocena jest regulowana poprzez jej samowzmacnianie, jawne zaprzeczanie swoim słabościom, wymagania okazywania podziwu i reagowanie agresją na próby ich niespełnienia. Osoby takie skutecznie wypierają ze świadomości istnienie dysonansu pomiędzy swoimi wyobrażeniami, a rzeczywistością co pozwala utrzymać samoocenę na wysokim poziomie (Dickinson, Pincus, 2003; Rauthmann, 2012). Osoby przejawiające narcyzm nadwrażliwy okazują się mieć mniejsze możliwości wzmacniania samooceny i w większym stopniu polegają na informacjach zwrotnych dostarczanych przez otoczenie. W związku z tym dużo częściej są narażone na doświadczanie wewnętrznych konfliktów i frustracji (Dickinson, Pincus, 2003). Narcyzm wielkościowy w większości badań nie korelował lub

Introduction

In the era of what can be described as the “epidemic of narcissism”, conducting research on the links between this personality syndrome and various aspects of human functioning seems not only justified, but also very necessary. The results of research over the last 25 years (Wink, 1991; Hendin, Cheek, 1997; Dickinson, Pincus, 2003; Rose, 2002; Jauk, Weigle, Lehmann, Benedek, and Neubauer, 2017) show that narcissism is not a homogeneous construct, but rather, occurring in two distinct types: grandiose narcissism and vulnerable narcissism. The first is based on an exaggerated sense of self-esteem and superiority, self-confidence, aggressiveness, domination. Compared to it, in vulnerable narcissism, the externalized sense of superiority and uniqueness is rather a protective cover for an internal sense of inadequacy, fear of rejection, low self-esteem, lack of self-confidence and competence. Unlike the grandiose type, it is not considered adaptive. The independence of both dimensions is confirmed by analyzes showing no or little correlation between the results obtained using the most popular scales for measuring them (Hendin, Cheek, 1997; Jauk et al., 2017).

Differences can also be seen when comparing the personality correlates of both types. Grandiose narcissism correlates positively with extraversion, and negatively with neuroticism, in particular with its factors such as shyness, a depressive tendency and hypersensitivity (Miller, Price, Campbell, 2012). Vulnerable narcissism, on the other hand, is characterized by strong positive correlations with neuroticism and negative correlations with extraversion, repeated in studies (Miller et al., 2010; Miller et al., 2018).

Both dimensions of narcissism are related to different ways of shaping self-esteem, and what is more, their relationships with measures of quality of life, such as depressive tendency and sense of happiness, are significantly different (Rose, 2002; Sedikides, Rudich, Gregg, Kumashiro, & Rusbult, 2004). In the case of the grandiose type, self-esteem is regulated by self-reinforcement, open denial of one's weaknesses, demands to show admiration and reacting with aggression to attempts to not fulfill them. Such people effectively displace discord between their imaginations and reality from their awareness, which allows them to maintain a high level of self-esteem (Dickinson, Pincus, 2003; Rauthmann, 2012). People exhibiting vulnerable narcissism turn out to be less able to strengthen self-esteem and rely to a greater extent on feedback provided by the environment. Therefore, they are much more likely to experience internal conflicts and frustrations (Dickinson, Pincus, 2003). In most studies, grandiose narcissism did not correlate or negatively correlated with various symptoms of wrong functioning and negative emotionality.

korelował ujemnie z różnego rodzaju przejawami złego funkcjonowania i emocjonalnością negatywną. Zupełnie inaczej rzecz ma się w przypadku drugiego typu narcyzmu, który wykazuje silne związki z przejawami potencjalnej psychopatologii, korelując dodatnio m.in. z depresyjnością (Erkoreka, Navarro, 2017) czy lękiem (Miller i in., 2010). Okazuje się jednak, że kluczowym elementem chroniącym osoby przejawiające narcyzm wielkościowy przed negatywnymi myślami i emocjami, a którego to brakuje u osób z narcyzmem nadwrażliwym, jest właśnie wysoka samoocena. W jednym z badań (Weikel, Avara, Hanson, Kater, 2010), gdy wpływ samooceny był kontrolowany, okazało się, że narcyzm wielkościowy także może być pozytywnym predyktorem emocjonalnego stresu i depresji. Samoocena okazywała się także mediatorem związku z labilnością emocjonalną (Zhang, Luo, Zhao, Zhang, Wang, 2017). Sugeruje to, że odpowiednio silny bodziec działający negatywnie na samoocenę może wpłynąć na obniżenie adaptacyjności tego typu narcyzmu. Ponadto typ wielkościowy wiązał się z wyższym poczuciem szczęścia i większą towarzyskością, natomiast nadwrażliwy był istotnie powiązany z anhedonią, czyli niezdolnością do odczuwania przyjemnych emocji (Egan, Chan, Shorter, 2014) i mniejszą satysfakcją z życia (Rose, 2002). W badaniach Rose'a sprawdzano także rolę samooceny w kształtowaniu zależności pomiędzy oboma typami narcyzmu a satysfakcją z życia. Samoocena okazała się istotnym mediatorem tego związku, jednak tylko w przypadku narcyzmu wielkościowego była to mediacja całkowita.

Niniejsze badanie ma na celu poszerzenie dotychczasowej wiedzy na temat tego, jak różnią się oba typy narcyzmu w swoich związkach z depresyjnością i poczuciem szczęścia. O ile istotność samooceny w mediowaniu relacji narcyzmu wielkościowego z depresją była już sygnalizowana w dotychczasowych pracach, to rola neurotyczności jako mediatora związków nadwrażliwej formy narcyzmu z depresyjnością i poczuciem szczęścia nie była dotychczas szczegółowo analizowana. Niemniej badania, które potwierdzały ścisły związek pomiędzy neurotycznością a narcyzmem nadwrażliwym (Miller i in., 2018), oraz takie, w których neurotyczność występowała jako mediator zależności pomiędzy tym typem narcyzmu, a bulimią (Maples i in., 2011) pozwalają przypuszczać, że zakładane w tej pracy mediacje istnieją.

W oparciu o dotychczasową wiedzę, to badanie poddaje sprawdzeniu łącznie cztery hipotezy. Hipoteza 1: narcyzm wielkościowy jest ujemnie, a narcyzm nadwrażliwy dodatnio związany z depresyjnością. Hipoteza 2: narcyzm wielkościowy jest dodatnio, a narcyzm nadwrażliwy ujemnie związany z poczuciem szczęścia. Hipoteza 3: samoocena jest mediatorem związków narcyzmu wielkościowego z depresyjnością i poczuciem szczęścia. Hipoteza 4: neurotyczność jest mediatorem związków narcyzmu nadwrażliwego z depresyjnością i poczuciem szczęścia.

The situation is completely different in the case of the second type of narcissism, which shows strong connections with the manifestations of potential psychopathology, positively correlating with depressive tendency (Erkoreka, Navarro, 2017) or anxiety (Miller et al., 2010). It turns out, however, it is the high self-esteem that is the key element that protects people who show grandiose narcissism from negative thoughts and emotions, and which people with vulnerable narcissism are lacking. One of the studies (Weikel, Avara, Hanson, & Kater, 2010), when the impact of self-esteem was controlled, showed that grandiose narcissism could also be a positive predictor of emotional stress and depression. Self-esteem also turned out to be a mediator of the relationship with emotional lability (Zhang, Luo, Zhao, Zhang, and Wang, 2017). This suggests that a sufficiently strong stimulus acting negatively on self-esteem may reduce the adaptability of this type of narcissism. Moreover, the grandiose type was associated with greater sense of happiness and greater sociability, while the vulnerable type was significantly associated with anhedonia, i.e., the inability to feel pleasant emotions (Egan, Chan, & Shorter, 2014) and lower satisfaction with life (Rose, 2002). Rose's studies also examined the role of self-esteem in shaping the relationship between both types of narcissism and life satisfaction. Self-esteem turned out to be an important mediator of this relationship, but only in the case of grandiose narcissism it was the complete mediation.

This study aims to broaden our understanding of how the two types of narcissism differ in their relationship with depressive tendency and happiness. While the importance of self-esteem in mediating the relationship of grandiose narcissism with depression has already been signaled in recent studies, the role of neuroticism as a mediator of the relationship between the vulnerable form of narcissism and depressive tendency and sense of happiness has not been analyzed in detail so far. Nevertheless, studies that confirmed the close relationship between neuroticism and vulnerable narcissism (Miller et al., 2018), and those in which neuroticism acted as a mediator of the relationship between this type of narcissism and bulimia (Maples et al., 2011) suggest that the mediations assumed in this study exist.

Based on previous knowledge, this study tests a total of four hypotheses. Hypothesis 1: grandiose narcissism is negatively, and vulnerable narcissism is positively associated with depressive tendency. Hypothesis 2: grandiose narcissism is positively, and vulnerable narcissism is negatively associated with sense of happiness. Hypothesis 3: Self-esteem is a mediator of the relationships between grandiose narcissism and depressive tendency and sense of happiness. Hypothesis 4: neuroticism is a mediator between the relationships of vulnerable narcissism and depressive tendency and sense of happiness.

Material i metody

W badaniu wzięły udział 122 osoby z populacji ogólnej, w tym 65 mężczyzn (53%) i 57 kobiet (47%), w wieku od 18 do 35 lat. ($M=25,7$, $SD=4,4$). Większość próby (60%) stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, wykształcenie średnie posiadało 35%, a zawodowe lub podstawowe 5% badanych. Badani zostali dobrani do próby metodą kuli śnieżnej, a następnie w sposób anonimowy wypełniali dostarczone im drogą elektroniczną kwestionariusze za pośrednictwem strony internetowej.

Do pomiaru samooceny użyta została polska adaptacja Skali Samooceny Rosenberga (Łaguna, Lachowicz-Tabaczek, Dzwonkowska, 2007) składająca się z 10 stwierdzeń („Uważam, że posiadam wiele pozytywnych cech.”) z odpowiedziami na skali czterostopniowej. Rzetelność mierzona współczynnikiem Alfa Cronbacha (α) była wysoka i wyniosła 0,85. Natężenie narcyzmu wielkościowego zbadano Kwestionariuszem NPI (Bazińska, Drat-Ruszczak, 2000), w polskiej adaptacji skala zbudowana jest z 34 stwierdzeń („Lubię być w centrum uwagi.”) z odpowiedziami na skali pięciostopniowej. Współczynnik rzetelności był wysoki ($\alpha=0,89$). Narcyzm nadwrażliwy mierzono polską adaptacją Skali Narcyzmu Nadwrażliwego (Pilch, Górnik-Durose, 2017), która składa się z 10 pytań („Nie lubię dzielić się zasługami z innymi.”) z odpowiedziami na skali pięciostopniowej. Rzetelność tego narzędzia była zadowalająca ($\alpha=0,75$). Do pomiaru depresyjności wykorzystano polską wersję Inwentarza Depresji Becka (Łopuszańska, Szklarzka, Jankowska, 2013) zawierającą 21 pytań, do których dołączone są po 4 odpowiedzi oceniane wg intensywności objawów, od 0 do 3 punktów („Myślę o samobójstwie – ale nie mógłbym tego dokonać”). Również w przypadku tego narzędzia zantowano bardzo wysoki współczynnik rzetelności ($\alpha=0,89$). Pomiaru poczucia szczęścia dokonano za pomocą Oksfordzkiego Kwestionariusza Szczęścia w polskiej adaptacji (Kołodziej, Przybyła-Basista, 2013), składającego się z 23 stwierdzeń („Jestem bardzo szczęśliwy.”), do których badany odnosi się za pomocą sześciostopniowej skali. Rzetelność skali była wysoka ($\alpha=0,89$). Do pomiaru neurotyczności użyta została Skala Neurotyczności z Inwentarza Osobowości NEO-FFI (Zawadzki, Strelau, Szczepaniak, Śliwińska, 1998) w skład, której wchodzi 12 stwierdzeń („Nie należę do osób stale martwiących się”), do których badany odnosi się za pomocą pięciostopniowej skali. Skala ta w badaniu osiągnęła również wysoką rzetelność ($\alpha=0,88$).

Wyniki badania

W celu weryfikacji hipotez 1 i 2 przeprowadzono analizę korelacyjną. W Tabeli 1 przedstawiono współczynniki korelacji, a także statystyki opisowe i rzetelności skal uzyskane w badaniu. Współczynniki korelacji zostały obliczone przy użyciu korela-

Material and methods

122 persons from the general population took part in the study, including 65 men (53%) and 57 women (47%), aged 18 to 35 years. ($M=25.7$, $SD=4.4$). Most of the persons in the sample (60%) were people with higher education, 35% had secondary education, and 5% of the respondents had vocational or primary education. Respondents were selected for the sample using the snowball method, and then anonymously filled in the questionnaires delivered to them electronically via a website.

Self-esteem was measured using the Polish adaptation of Rosenberg's Self-esteem Scale (Łaguna, Lachowicz-Tabaczek, Dzwonkowska, 2007) consisting of 10 statements (“I believe I have many positive traits.”) with answers on a four-point scale. Reliability measured by Cronbach's alpha coefficient (α) was high, reaching 0.85. The intensity of grandiose narcissism was examined with the NPI Questionnaire (Bazińska, Drat-Ruszczak, 2000), in the Polish adaptation the scale consists of 34 statements (“I like being in the center of attention”) with answers on a five-point scale. The reliability coefficient was high ($\alpha = 0.89$). Vulnerable narcissism was measured by the Polish adaptation of the Vulnerable Narcissism Scale (Pilch, Górnik-Durose, 2017), which consists of 10 questions (“I don't like sharing my merits with others.”) with answers on a five-point scale. The reliability of this tool was satisfactory ($\alpha=0.75$). Depressive tendency was measured using the Polish version of Beck's Depression Inventory (Łopuszańska, Szklarzka, Jankowska, 2013) containing 21 questions, with 4 answers each, assessed according to the intensity of symptoms, from 0 to 3 points (“I think about suicide – but I could not do it”). Also, in the case of this tool, a very high reliability coefficient ($\alpha=0.89$) was recorded. Sense of happiness was measured using the Oxford Questionnaire of Happiness in Polish adaptation (Kołodziej, Przybyła-Basista, 2013), consisting of 23 statements (“I'm very happy.”) to which the respondent refers using a six-point scale. The reliability of the scale was high ($\alpha=0.89$). The Neuroticism Scale from the NEO-FFI Personality Inventory (Zawadzki, Strelau, Szczepaniak, Śliwińska, 1998) was used to measure neuroticism, which includes 12 statements (“I am not a person who constantly worries”) to which the respondent refers by means on a five-point scale. This scale also achieved high reliability in the study ($\alpha=0.88$).

Study results

To verify hypotheses 1 and 2, a correlation analysis was performed. Table 1 presents the correlation coefficients as well as descriptive and reliability statistics obtained in the study. Correlation coefficients were calculated using

cji liniowej Pearsona. Do weryfikacji hipotezy 3 oraz 4 wykorzystano analizy modeli mediacji zaprezentowane na rycinach 1-4.

Pearson's linear correlation. The analyzes of mediation models presented in Figures 1-4 were used to verify hypothesis 3 and 4.

Tabela 1. Korelacje i statystyki opisowe wszystkich badanych zmiennych (N=122)

Table 1. Correlations and descriptive statistics of all studied variables (N = 122)

	Nar.W.	Nar.N.	Samo.	Neuro.	Depres.	Pocz.sz.
Narcyzm wielkościowy/ Grandiose narcissism	-					
Narcyzm nadwrażliwy/ Vulnerable narcissism	0,11	-				
Samoocena/ Self-esteem	0,42*	-0,32*	-			
Neurotyczność/ Neuroticism	-0,24*	0,56*	-0,73*	-		
Depresyjność/ Depressive tendency	-0,13	0,46*	-0,65*	0,75*	-	
Poczucie szczęścia/ Sense of happiness	0,37*	-0,40*	0,76*	-0,68*	-0,72*	-
M	99,73	29,75	29,34	21,53	9,24	94,47
SD	17,87	6,12	5,11	9,49	7,36	16,91

* $p < 0,05$; M – średnia; SD – odchylenie standardowe; N – liczebność próby; Nar.W. – narcyzm wielkościowy; Nar.N. – narcyzm nadwrażliwy; Samo. – Samoocena; Neuro. – Neurotyczność; Depres. – Depresyjność; Pocz.sz. – Poczucie szczęścia

* $p < 0,05$; M – average; SD – standard deviation; N – sample size; Nar.W. – grandiose narcissism; Nar.N. – vulnerable narcissism; Samo. – Self-esteem; Neuro. – Neuroticism; Depres. – Depressive tendency; Pocz.sz. – Sense of happiness

Źródło: opracowanie własne.

Source: own study.

Hipoteza 1 została częściowo potwierdzona, gdyż o ile narcyzm nadwrażliwy był dodatnim korelatem depresyjności to nie uzyskano zależności pomiędzy narcyzmem wielkościowym a depresyjnością. W całości potwierdziła się hipoteza 2, narcyzm wielkościowy korelował z poczuciem szczęścia dodatnio, natomiast typ nadwrażliwy wykazał ujemny związek.

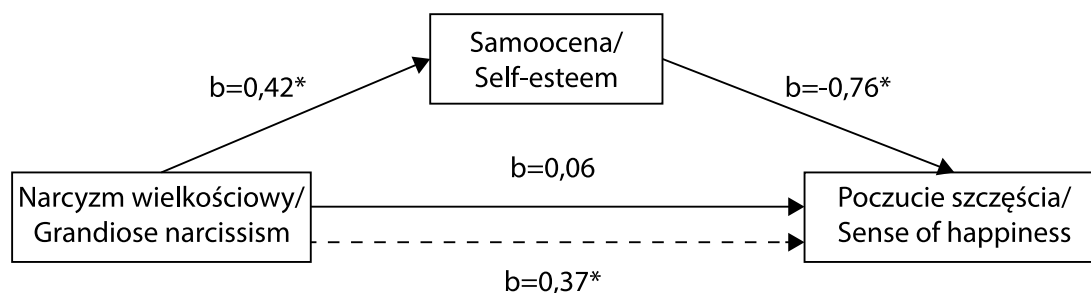
W hipotezie 3 przewidywano, że samoocena będzie mediowała związek narcyzmu wielkościowego z poczuciem szczęścia. Jak widać na Ryc. 1 narcyzm wielkościowy był istotnym predyktorem poczucia szczęścia. Dodanie samooceny do modelu spowodowało, że związek ten przestał być istotny statystycznie. Efekt mediacji mierzony testem Sobela okazał się być istotny statystycznie ($S=4.70$; $p < 0,001$), natomiast cały model regresyjny był dobrze dopasowany ($F=83,99$; $p < 0,001$; $R^2=0,58$). Dodatnia zależność pomiędzy narcyzmem wielkościowym a poczuciem szczęścia po uwzględnieniu wpływu samooceny jako mediatora okazywała się nieistotna statystycznie.

Elementem tej samej hipotezy była również mediacyjna rola samooceny w relacji z depresyjnością. Ponieważ początkowy związek narcyzmu wielkościowego z depresyjnością, pomimo zgodnego z hipotezą kierunku, w tym badaniu okazał się nieistotny statystycznie, nie można w tym wypadku mówić o analizie prostego efektu mediacji. Jak pokazuje Ryc. 2 dodanie do modelu samooceny, spowodowało wystąpienie kombinacji efektów tzw. supresji klasycz-

Hypothesis 1 was partially confirmed because while vulnerable narcissism was a positive correlate of depressive tendency, no relationship was found between grandiose narcissism and depressive tendency. Hypothesis 2 was fully confirmed, grandiose narcissism correlated positively with the sense of happiness, while the vulnerable type showed a negative relationship.

In hypothesis 3, it was predicted that self-esteem would be a mediator of the relationship between grandiose narcissism and sense of happiness. As can be seen in Fig. 1 grandiose narcissism was a significant predictor of sense of happiness. By adding self-esteem to the model, this relationship ceased to be statistically significant. The mediation effect measured by the Sobel test turned out to be statistically significant ($S=4.70$; $p < 0.001$), while the entire regression model was well-fitted ($F=83.99$; $p < 0.001$; $R^2=0.58$). The positive correlation between grandiose narcissism and sense of happiness after considering the influence of self-esteem as a mediator turned out to be statistically insignificant.

The mediating role of self-esteem in relation to depressive tendency was also an element of the same hypothesis. As the initial relationship between grandiose narcissism and depressive tendency, despite the hypothesized direction, turned out to be statistically insignificant in this study, we cannot speak of an analysis of a simple mediation effect in this case. As shown in Fig. 2 self-esteem in the model

* $p < 0,05$; b - Standardyzowany współczynnik regresji. Linia przerywaną oznaczono efekt bez uwzględnienia mediatora
 * $p < 0,05$; b - Standardized regression coefficient. The dashed line shows the effect without taking into account the mediator

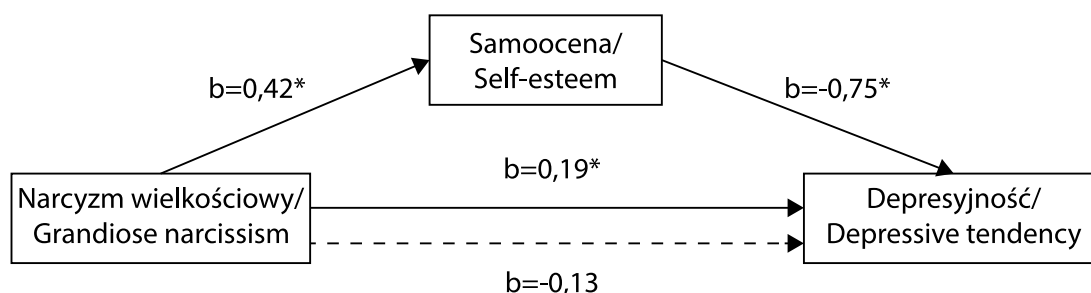
Ryc. 1. Samoocena jako mediator związku narcyzmu wielkościowego z poczuciem szczęścia

Fig. 1. Self-esteem as a mediator of the relationship between grandiose narcissism and sense of happiness

Źródło: opracowanie własne.
 Source: own study.

nej (czyli zyskania przez jedną zmienną istotnego statystycznie wpływu na drugą, z powodu pojawienia się w modelu trzeciej zmiennej) oraz tzw. niespójnej mediacji (gdzie na skutek dodania do modelu trzeciej zmiennej znak relacji zmienia się na przeciwny; Cichocka, Bilewicz, 2010). Efekt mediacji okazał się być istotny statystycznie ($S=4,57$; $p < 0,001$), natomiast cały model regresyjny był dobrze dopasowany ($F=56,59$; $p < 0,001$; $R^2=0,487$). Narcyzm wielkościowy pozostający wcześniej w ujemnym, aczkolwiek nieistotnym statystycznie związku z depresyjnością, po uwzględnieniu wpływu samooceny okazał się być z nią w dodatniej relacji.

resulted in a combination of the so-called classical suppression (i.e., gaining a statistically significant influence on the other by one variable, due to the appearance of a third variable in the model) and the so-called inconsistent mediation (when, because of adding a third variable to the model, the sign of the relation changes to the opposite; Cichocka, Bilewicz, 2010). The mediation effect turned out to be statistically significant ($S=4.57$; $p < 0.001$), while the entire regression model was well-fitted ($F=56.59$; $p < 0.001$; $R^2=0.487$). Grandiose narcissism, previously in a negative, although statistically insignificant, relationship with depressive tendency, after considering the influence of self-esteem, turned out to be in a positive relationship with it.

* $p < 0,05$; b - Standardyzowany współczynnik regresji. Linia przerywaną oznaczono efekt bez uwzględnienia mediatora
 * $p < 0,05$; b - Standardized regression coefficient. The dashed line shows the effect without taking into account the mediator

Ryc. 2. Samoocena jako mediator związku narcyzmu wielkościowego z depresyjnością

Fig. 2. Self-esteem as a mediator of the relationship between grandiose narcissism and depressive tendency

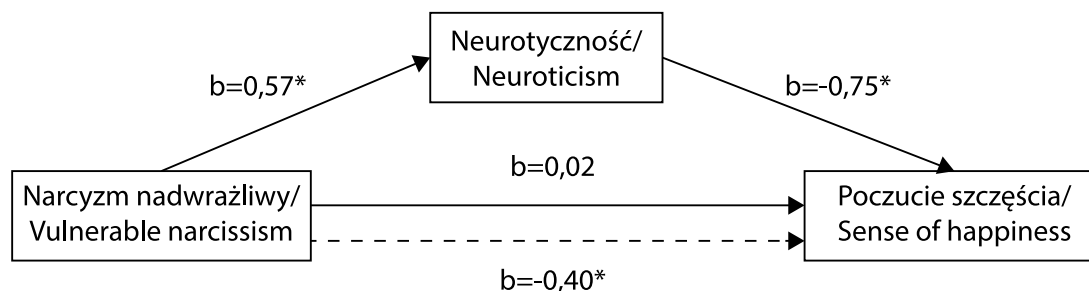
Źródło: opracowanie własne.
 Source: own study.

W hipotezie 4 przewidywano, że neurotyczność będzie mediowała związek narcyzmu nadwrażliwego z poczuciem szczęścia. Jak widać na Ryc. 3 narcyzm nadwrażliwy był istotnym ujemnym predyktorem poczucia szczęścia. Dodanie neurotyczności do modelu spowodowało, że związek ten przestał być istotny statystycznie. Efekt mediacji okazał się

In hypothesis 4, it was predicted that neuroticism would mediate the relationship between vulnerable narcissism and sense of happiness. As can be seen in Fig. 3 vulnerable narcissism was a significant negative predictor of happiness. By adding neuroticism to the model, this relationship ceased to be statistically significant. The mediation effect

być istotny statystycznie ($S=6,01$; $p<0,001$), natomiast cały model regresyjny był dobrze dopasowany ($F=51,81$; $p<0,001$; $R^2=0,465$). Ujemna zależność pomiędzy narcyzmem nadwrażliwym a poczuciem szczęścia po uwzględnieniu wpływu neurotyczności jako mediatora okazywała się nieistotna statystycznie

turned out to be statistically significant ($S=6.01$; $p<0.001$), while the entire regression model was well-fitted ($F= 51.81$; $p<0.001$; $R^2=0.465$). The negative correlation between vulnerable narcissism and sense of happiness after considering the effect of neuroticism as a mediator turned out to be statistically insignificant.

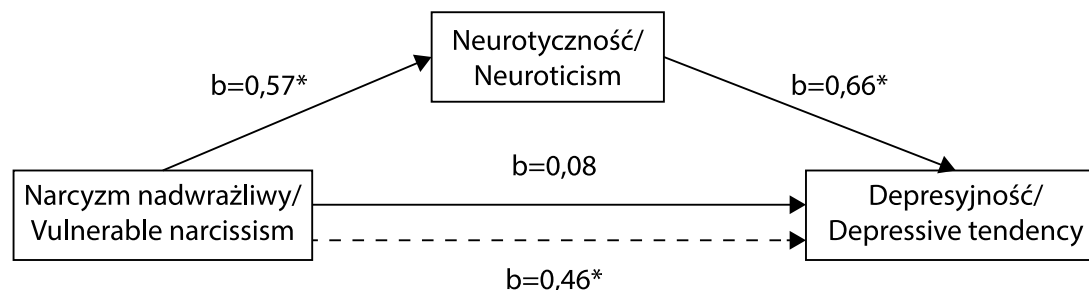
* $p<0,05$; b - Standaryzowany współczynnik regresji. Linia przerywaną oznaczono efekt bez uwzględnienia mediatora
 * $p<0.05$; b - Standardized regression coefficient. The dashed line shows the effect without taking into account the mediator

Ryc. 3. Neurotyczność jako mediator związku między narcyzmem nadwrażliwym a poczuciem szczęścia
Fig. 3. Neuroticism as a mediator of the relationship between vulnerable narcissism and sense of happiness

Źródło: opracowanie własne.
 Source: own study.

W hipotezie 4 postulowano ponadto, że neurotyczność będzie mediowała związek narcyzmu nadwrażliwego z depresyjnością. Jak zobrazowano to na Ryc. 4 narcyzm nadwrażliwy był istotnym dodatnim predyktorem depresyjności. Dodanie neurotyczności do modelu spowodowało, że związek ten przestał być istotny statystycznie. Efekt mediacji okazał się być istotny statystycznie ($S=6,19$; $p<0,001$), a cały model regresyjny był dobrze dopasowany ($F=61,87$; $p<0,001$; $R^2=0,51$). Dodatnia zależność pomiędzy narcyzmem nadwrażliwym a depresyjnością po uwzględnieniu wpływu neurotyczności jako mediatora okazywała się nieistotna statystycznie.

In hypothesis 4 it was also postulated that neuroticism would be a mediator of the relationship between vulnerable narcissism and depressive tendency. As depicted in Fig. 4 vulnerable narcissism was a significant positive predictor of depressive tendency. By adding neuroticism to the model, this relationship ceased to be statistically significant. The mediation effect turned out to be statistically significant ($S = 6.19$; $p < 0.001$), and the entire regression model was well-fitted ($F = 61.87$; $p < 0.001$; $R^2 = 0.51$). The positive relationship between vulnerable narcissism and depressive tendency after considering the effect of neuroticism as a mediator, turned out to be statistically insignificant.

* $p<0,05$; b - Standaryzowany współczynnik regresji. Linia przerywaną oznaczono efekt bez uwzględnienia mediatora
 * $p<0.05$; b - Standardized regression coefficient. The dashed line shows the effect without taking into account the mediator

Ryc. 4. Neurotyczność jako mediator związku między narcyzmem nadwrażliwym a depresyjnością
Fig. 4. Neuroticism as a mediator of the relationship between vulnerable narcissism and depressive tendency

Źródło: opracowanie własne.
 Source: own study.

Dyskusja

Oczekiwania co do ujemnego związku narcyzmu wielkościowego z depresyjnością wyrażone w hipotezie 1 nie potwierdziły się. Po włączeniu do analiz samooceny zaobserwowano efekt supresji: narcyzm wielkościowy stał się istotnym, a co więcej dodatnim predyktorem depresyjności co częściowo potwierdziło z kolei hipotezę 3. Ważna rola samooceny w kształtowaniu związku pomiędzy narcyzmem wielkościowym a depresyjnością była już potwierdzona we wcześniejszych badaniach, gdzie próbe także stanowili młodzi dorośli (Weikel i in., 2010). W interpretacji tego zjawiska można odwołać się do koncepcji samooceny jako zasobu chroniącego przed stresem i negatywnymi bodźcami (Cast, Burke, 2002). To wysoka samoocena zdaje się być więc kluczowym czynnikiem w negatywnym związku narcyzmu wielkościowego z depresyjnością.

Narcyzm wielkościowy, zgodnie z hipotezą 2, był dodatnim, umiarkowanym predyktorem poczucia szczęścia, co potwierdziło wyniki wcześniejszych badań, gdzie był on korelatem zmiennych związanych z jakością życia (Bazińska, Drat-Ruszczak, 2000; Rose 2002). W niniejszym badaniu także i dla tej zależności samoocena okazała się całkowitym mediatorem. Ten rezultat również można tłumaczyć teorią samooceny jako zasobu: gdy samoocena pozostaje na wysokim, typowym dla osób narcystycznych poziomie, ich poczucie szczęścia również jest podwyższone. Kiedy tylko zasób ten zostaje uszczuplony, a samoocena spada, odbija się to na ogólnym poczuciu szczęścia takich osób. Dodatni związek narcyzmu nadwrażliwego z depresyjnością postulowany w hipotezie 1 potwierdził ustalenia dotychczasowych prac na ten temat (Miller i in., 2010). W sytuacji kontrolowania samooceny, większość dodatnich korelacji narcyzmu nadwrażliwego z takimi zmiennymi jak depresja, lęk czy trudności interpersonalne wciąż pozostawała istotna (Weikel i in., 2010), dlatego w odróżnieniu od analiz narcyzmu wielkościowego, w roli mediatora zależności z depresyjnością, postanowiono wykorzystać neurotyczność. Osoby przejawiające narcyzm nadwrażliwy mają skłonność do bycia rozchwianymi emocjonalnie, napiętymi, pełnymi niepokoju, wrażliwymi na krytykę (Wink, 1991), a także do silnego przeżywania konfliktów wewnętrznych i frustracji (Dickinson, Pincus, 2003), co wpisuje się dokładnie w spektrum neurotyczności. Obie te zmienne łączą dodatnie korelacje (Miller i in., 2018), co znalazło swoje odzwierciedlenie w wynikach także i tego badania. Zakładana w hipotezie 4 mediacja potwierdziła się i wobec kontroli poziomu neurotyczności narcyzm nadwrażliwy przestawał być istotnym predyktorem depresyjności. Można zatem przypuszczać, że to cechy odpowiadające neurotyczności, a posiadane przez osoby przejawiające narcyzm nadwrażliwy, są odpowiedzialne za ich zwiększoną depresyjność, nie zaś właściwości stanowiące rdzeń narcyzmu.

Discussion

The expectations regarding the negative relationship between grandiose narcissism and depressive tendency expressed in hypothesis 1 were not confirmed. After including self-esteem in the analyzes, a suppression effect was observed: grandiose narcissism became a significant and, what is more, a positive predictor of depressive tendency, which in turn partially confirmed hypothesis 3. The important role of self-esteem in shaping the relationship between grandiose narcissism and depressive tendency was already confirmed in earlier studies, where the sample also included young adults (Weikel et al., 2010). In the interpretation of this phenomenon, one can refer to the concept of self-esteem as a resource protecting against stress and negative stimuli (Cast, Burke, 2002). It is this high self-esteem that therefore appears to be a key factor in the negative relationship between grandiose narcissism and depressive tendency.

Grandiose narcissism, according to hypothesis 2, was a positive, moderate predictor of happiness, which confirmed the results of previous studies, where it was a correlate of variables related to the quality of life (Bazińska, Drat-Ruszczak, 2000; Rose 2002). In this study, also for this relationship, self-esteem turned out to be a complete mediator. This result can also be explained by the theory of self-esteem as a resource: when self-esteem remains high, typical of narcissists, their sense of happiness is also increased. As soon as this resource is depleted and self-esteem decreases, it affects the overall sense of happiness of such people. The positive relationship between vulnerable narcissism and depressive tendency postulated in hypothesis 1 confirmed the findings of previous studies on this subject (Miller et al., 2010). In the situation of controlling self-esteem, most of the positive correlations of vulnerable narcissism with variables such as depression, anxiety or interpersonal difficulties remained significant (Weikel et al., 2010), therefore, unlike the analyzes of grandiose narcissism, it was decided to use neuroticism as a mediator of the relationship with depressive tendency. People exhibiting vulnerable narcissism tend to be emotionally unstable, tense, anxious, be sensitive to criticism (Wink, 1991), and to experience strong internal conflicts and frustration (Dickinson, Pincus, 2003), which fits exactly into the spectrum of neuroticism. Both the variables have positive correlations (Miller et al., 2018), which was reflected in the results of this study as well. The mediation assumed in hypothesis 4 was confirmed and due to the control of the level of neuroticism, vulnerable narcissism ceased to be a significant predictor of depressive tendency. It can therefore be assumed that these are the traits corresponding to neuroticism, and possessed by people manifesting vulnerable narcissism, that are

Narcyzm nadwrażliwy zgodnie z hipotezą 2 okazał się być również istotnym, ujemnym, predyktorem poczucia szczęścia potwierdzając doniesienia o jego negatywnych związkach z emocjonalnością pozytywną (Egan i in., 2014). Analizowano już rolę niskiej samooceny jako przyczyny niskiej satysfakcji z życia osób narcystycznych w nadwrażliwej formie (Rose, 2002), jednak nie okazała się ona zmienną, która w pełni by ten związek wyjaśniała. Tak jak miało to miejsce z depresyjnością, tak również związek z poczuciem szczęścia okazał się być mediowany w sposób całkowity przez neurotyczność. Możliwą interpretacją braku pełnej mediacji ze strony samooceny przypadku narcyzmu nadwrażliwego może być to, że osoby przejawiające ten typ narcyzmu z założenia cechuje się niższą samooceną i ograniczonymi możliwościami jej wzmacniania (Dickinson, Pincus, 2003). Z kolei uzyskanie statusu pełnego mediatora przez neurotyczność może wyjaśniać postulowana już wcześniej w badaniach hipoteza, mówiąca o tym, że narcyzm nadwrażliwy jest w istocie przejawem neurotyczności (Miller i in., 2018).

Za ograniczenie badania można uznać to, że skupiło się na populacji ogólnej, co sprawia, że trudno oczekiwać, aby w próbie znalazły się liczne przypadki osób o wysokiej depresyjności, bądź ze skrajnie nasilonymi cechami narcystycznymi. W próbie przeważają osoby młode, co też może stanowić pewne ograniczenie w interpretacji uzyskanych wyników. Dalsze kierunki badań mogłyby uwzględnić zbadanie omawianych tu zależności w specyficznych grupach np. zawodowych czy osób ze zdiagnozowaną depresją. Pewnym ograniczeniem jest także liczba badanych, jej zwiększenie mogłoby umożliwić wychwycenie bardziej subtelnych zależności, a także wykonanie porównań międzypłciowych.

Wydaje się, że samoocena i neurotyczność są bardzo ważnymi korelatami dwóch typów narcyzmów, co potwierdziły analizy mediacji. Zasadnym byłoby sprawdzenie, czy są one również mediatorami w związkach narcyzmu z innymi obszarami funkcjonowania człowieka np. w środowisku pracy czy bliskich relacjach interpersonalnych. Dalsze analizy różnic pomiędzy oboma typami powinny być również prowadzone pod kątem ulepszenia istniejących metod do pomiaru narcyzmu lub konstrukcji narzędzia, które byłoby w stanie badać zarówno wspólny rdzeń narcyzmu, jak i specyficzne dla obu typów aspekty. Badania takie mogą mieć również wartość aplikacyjną w postaci wykształcenia lepszych metod diagnostycznych i możliwych modyfikacji sposobów pracy psychologów i psycho terapeutów z osobami narcystycznymi.

responsible for their increased depressive tendency, and not the properties constituting the core of narcissism.

Vulnerable narcissism, according to hypothesis 2, also turned out to be a significant negative predictor of sense of happiness, confirming reports of its negative relations with positive emotionality (Egan et al., 2014). The role of low self-esteem as the cause of low life satisfaction in vulnerable narcissists has already been analyzed (Rose, 2002), but it did not turn out to be a variable that would fully explain this relationship. As was the case with a depressive tendency, the relationship with sense of happiness turned out to be completely mediated by neuroticism. A possible interpretation of the lack of full mediation on the part of self-esteem in the case of vulnerable narcissism may be that people exhibiting this type of narcissism are characterized by lower self-esteem and limited possibilities of enhancing it (Dickinson, Pincus, 2003). On the other hand, achieving the status of a full mediator by neuroticism may be explained by the hypothesis already postulated in the research, that vulnerable narcissism is in fact a manifestation of neuroticism (Miller et al., 2018).

The limitation of the study is the fact that it focused on the general population, which makes it difficult to expect that the sample will include numerous cases of people with high depressive tendency or with extreme narcissistic traits. Young people prevail in the sample, which may also be a certain limitation in the interpretation of the obtained results. Further research directions could include examining the relationships discussed here in specific groups, e.g., professional groups or people diagnosed with depression. The number of respondents is also a limitation, increasing it could allow for more subtle relationships, as well as for making intergender comparisons. Self-esteem and neuroticism seem to be particularly important correlates of the two types of narcissism, as confirmed by mediation analyzes. It would be reasonable to check whether they are also mediators in relationships of narcissism with other areas of human functioning, e.g., in the work environment or close interpersonal relationships. Further analysis of differences between the two types should also be carried out in terms of improving the existing methods for measuring narcissism or designing a tool that would be able to investigate both the common core of narcissism and the aspects specific to both types. Such research may also have an application value in the form of developing better diagnostic methods and possible modifications to the ways psychologists and psychotherapists work with narcissistic people.

Literatura / References:

1. Bazińska, R., Drat-Ruszczak, K. (2000). Struktura narcyzmu w polskiej adaptacji kwestionariusza NPI Raskina i Halla. *Czasopismo Psychologiczne*, 6 (3-4), 171-188.
2. Cast, A. D., Burke, P. J. (2002). A theory of self-esteem. *Social Forces*, 80(3), 1041-1068.
3. Cichocka, A., Bilewicz, M. (2010). Co się kryje w nieistotnych efektach statystycznych? Możliwości zastosowania analizy supresji w psychologii społecznej. *Psychologia Społeczna*, (2-3 (14)), 191-198.
4. Dickinson, K. A., Pincus, A. L. (2003). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of Personality Disorders*, 17(3), 188-207.
5. Egan, V., Chan, S., Shorter, G. W. (2014). The Dark Triad, happiness and subjective well-being. *Personality and Individual Differences*, 67, 17-22.
6. Erkokreka, L., Navarro, B. (2017). Vulnerable narcissism is associated with severity of depressive symptoms in dysthymic patients. *Psychiatry Research*, 257, 265-269.
7. Hendin, H. M., Cheek, J. M. (1997). Assessing hypersensitive narcissism: A reexamination of Murray's Narcism Scale. *Journal of Research in Personality*, 31(4), 588-599.
8. Jauk, E., Weigle, E., Lehmann, K., Benedek, M., Neubauer, A. C. (2017). The Relationship between Grandiose and Vulnerable (Hypersensitive) Narcissism. *Frontiers in Psychology*, 8, 1600.
9. Kołodziej, A., Przybyła-Basista, H. (2013). Oksfordzki Kwestionariusz Szczęścia – polska adaptacja narzędzia do badania dobrostanu: wyniki wstępne. Oxford Happiness Questionnaire – Polish adaptation of well-being measure: initial results. Ist International Conference on Positive Psychology in Poland.
10. Łaguna, M., Lachowicz-Tabaczek, K., Dzwonkowska, I. (2007). Skala samooceny SES Morrisa Rosenberga-polska adaptacja metody. *Psychologia Społeczna*, 2(4), 164-176.
11. Łopuszańska, M., Szklarska, A., Jankowska, E. A. (2013). Ocena nasilenia objawów depresyjnych z zastosowaniem polskiej wersji IA Inwentarza Depresji Becka u zdrowych mężczyzn, mieszkańców Wrocławia. *Psychiatria Polska*, 47(6), 1001-1009.
12. Maples, J., Collins, B., Miller, J. D., Fischer, S., Seibert, A. (2011). Differences between grandiose and vulnerable narcissism and bulimic symptoms in young women. *Eating Behaviors*, 12(1), 83-85.
13. Miller, J. D., Dir, A., Gentile, B., Wilson, L., Pryor, L. R., Campbell, W. K. (2010). Searching for a vulnerable dark triad: Comparing factor 2 psychopathy, vulnerable narcissism, and borderline personality disorder. *Journal of Personality*, 78(5), 1529-1564.
14. Miller, J. D., Price, J., Campbell, W. K. (2012). Is the Narcissistic Personality Inventory still relevant? A test of independent grandiosity and entitlement scales in the assessment of narcissism. *Assessment*, 19(1), 8-13.
15. Miller, J. D., Lynam, D. R., Vize, C., Crowe, M., Sleep, C., Maples Keller, J. L., Campbell, W. K. (2018). Vulnerable narcissism is (mostly) a disorder of neuroticism. *Journal of Personality*, 86(2), 186-199.
16. Pilch, I., Górnik-Durose, M. E. (2017). Grandiose and vulnerable narcissism, materialism, money attitudes, and consumption preferences. *The Journal of Psychology*, 151(2), 185-206.
17. Rauthmann, J. F. (2012). The Dark Triad and interpersonal perception: Similarities and differences in the social consequences of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Social Psychological and Personality Science*, 3(4), 487-496.
18. Rose, P. (2002). The happy and unhappy faces of narcissism. *Personality and individual differences*, 33(3), 379-391
19. Sedikides, C., Rudich, E. A., Gregg, A. P., Kumashiro, M., Rusbult, C. (2004). Are normal narcissists psychologically healthy?: self-esteem matters. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87(3), 400.
20. Weikel, K. A., Avara, R. M., Hanson, C. A., Kater, H. (2010). College adjustment difficulties and the overt and covert forms of narcissism. *Journal of College Counseling*, 13(2), 100-110.
21. Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(4), 590.
22. Zawadzki, B., Strelau, J., Szczepaniak, P., Śliwińska, M. (1998). *Inwentarz osobowości NEO-FFI Costy i McCrae. Adaptacja polska. Podręcznik*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
23. Zhang, H., Luo, Y., Zhao, Y., Zhang, R., Wang, Z. (2017). Differential relations of grandiose narcissism and vulnerable narcissism to emotion dysregulation: Self esteem matters. *Asian Journal of Social Psychology*, 20(3-4), 232-237.